

Den 21 november 2019 föreläste Peter Fredriksson för en grupp ämneslärare i Strängnäs, som deltar i projektet LÄS2 – Lärarfortbildning genom ämnesmässig samverkan i Strängnäs (mer om projektet finns på www.las2.se). Temat för Fredrikssons föreläsning var *Tillsammans för en bra undervisning samt Vad krävs för att man ska lyckas i skolan? I dialogen mellan Fredriksson och lärarna väcktes tanken att lärargruppen i Strängnäs kan utgöra en referensgrupp till Skolverket*

Nedan följer tankar och reflektioner till Fredriksson och Skolverket från ämneslärare i Strängnäs, med representanter från både kommunala och friskolor:

- Det finns ett behov av en ökad tydlighet i grundskolans kursinnehåll och specificerat vad varje ämne ska innehålla år för år i grundskolan. Det bör dock vara fördelat på en större och mindre del: i den större delen av det centrala innehållet bör det finnas en tydlighet kring vad som ska ingå, i den mindre delen så ska det finnas ett utrymme för valfrihet, där läraren själv väljer vad den vill ta upp (inom vissa ramar). Den detaljerade beskrivningen för vad som ska ingå i ämne under en årskurs bör inte vara alltför detaljerat, som till exempel en angiven boklista över vilka skönlitterära verk eleverna ska läsa. Dessutom bör antalet moment och liknande inte vara för högt. Risker är stor att man skapar rena önskelistor som riskerar att bli fantasiprodukter som antingen leder till att lärare anstränger sig för att hinna med allt och då blir det alldeles för ytligt eller så blir tempot orimligt högt. Ett tredje alternativ är dock det kanske mest realistiska: lärarna följer inte anvisningar som ges, åtminstone endast delvis.
- Tydlighet i kursplaner efterfrågas då de ger utrymme för en stor tolkningsfrihet. Ett årskursindelade centrala innehåll för ämnen är en god tanke. Det underlättar vid tillfällen då elever byter skola eller när det sker lärarbyten etc. Detta skapar en likvärdighet i de kunskaper som eleverna fått undervisning om. Likvärdighet och likvärdig skola är begrepp som inbegriper många olika områden. Tydliga mål för en likvärdig skola skulle synliggöra vilka insatser som krävs på lokal, kommunal samt nationell nivå. Mot vilket/vilka mål börjar vi utveckla den svenska skolan? Vad är mest akut att förändra? Hur ser tidsplanen ut?
- Det skulle vara intressant om det gjordes en undersökning där alla undervisande lärare i Sverige får svara på frågan om man vill att det centrala innehållet och kunskapskraven ska bli mer tydliga. Så tydliga att det står exakt vad eleverna ska kunna på E-, C- och A-nivå och även indelat i årskurser. Intressant att titta på Finlands läroplan, där det är så mycket tydligare än i Sverige.
- I Fredrikssons artikel (Dn Debatt 2018-06-04) togs tio punkter upp för att nå en bättre skola, och detta var intressant läsning. Vi hoppas att beslutsfattare tar detta på allvar och gör de förändringar som krävs. Citatet "Att avlasta lärare så att de kan fokusera på att planera, genomföra och följa upp undervisningen framstår som den viktigaste faktorn" anser vi är viktigt att lyfta fram och en fråga som vi ständigt återkommer till även under denna utbildning (LÄS2). Att vår tid äts upp av så mycket annat är ett ständigt klagomål från lärare.
- Det bör finnas noggrant utvalda grundläggande begrepp för grundskolan. Sedan bör lärarna ha frihet för hur vi undervisar om dessa begrepp. Lärarna kan också ha mer frihet i vad vi ska fördjupa oss i tillsammans med eleverna.
- Det bör även tas i beaktande att ge tid för att arbeta med språkförståelse. I dag kommer elever till högstadiet utan att ha läsförståelse i svenska språket.
- Det bör finnas en tydlighet kring vad vi lärare gör om en elev år efter år ligger på nivå underkänd. Ska eleven gå om ett år? Ska vi ha ett annat tempo för att arbeta med matte, svenska och engelska genom att lägga mindre tid på andra ämnen? Vad ska vi göra? I nuläget

släpps elever vidare även om de fått betyget F. Dock har vi lärare inte så mycket befogenheter att kunna påverka den frågan.

- Viktigt att vi bryter ner det centrala innehållet till olika år för att göra det lättare att skapa en likvärdig skola.
- Vi har tidigare tagit bort ämnen som exempelvis barnkunskap, datakunskap. Behöver vi ha alla ämnen som eleverna för tillfället läser? Behöver alla barn alla ämnen? Är det rimligt att läsa och bli bedömd i 17 ämnen? Vi diskuterar om man kan slå samman ämnen eller få möjlighet att välja bort eller välja till. Som att till exempel prova på alla estetiska ämnena men sen få välja. En tanke är att huvuduppgifterna för de estetiska ämnena är att vara komplement och förstärka de andra ämnena.
- Alla lärare prioriterar sitt ämne vilket kan leda till att eleverna kan få väldigt mycket att lära in samtidigt. Vi behöver kapa det centrala innehållet och få tid att befästa. Risken är att det blir bristande kvalitet om lärarna går för snabbt fram.
- Digitala nationella prov är bra och något som man bör fortsätta satsa på. När det gäller frågan om central rättning av nationella prov så anser vi att det kan fungera bra, inte minst eftersom de verkligt svåra bedömningarna i språkämnena (uppsatser och muntliga redovisningar) ändå görs på de delar av nationella provet som vi ändå inte kan lämna över till någon form av central rättning (eller hur det exakt kommer att organiseras). De delar som är aktuella för central rättning som t.ex. hörförståelseprov och läsförståelseprov är så pass lättträttade att det inte innebär någon särskilt stor avlastning i vår arbetsbörda.
- Betygskriterierna idag är allmänt hållna vilket kan skapa brister i likvärdigheten mellan skolor. Dock finns det stora svårigheter med att konkretisera dem i de formella dokumenten så den vägen kanske man bör undvika. Däremot anser vi att Skolverket bör fortsätta att uppmuntra till samarbete mellan och inom skolor kring bedömning. Sambedömningen är särskilt viktig då det gäller uppsatser och muntliga redovisningar inom nationella prov. Dock så krävs att lärarna får tid till detta.
- Lärarutbildningens förkortning anser vi är rätt väg att gå – kortare och mer fokus på aspirantår. Det behövs mycket tid för VFU, handledaren måste få tid. Dessutom behövs en starkare spärr eftersom det är viktigt att olämpliga lärare stoppas eller sådana som behöver stor hjälp får det i tid. Däremot får den minskade studietiden inte gå ut över ämneskunskaper. De som ska bli lärare behöver stora ämneskunskaper.
- Vi anser att ett förstatligande av skolan vore önskvärd så vi vill uppmana Peter Fredriksson att tänka vidare i de banorna! (Även om vi vet att det inte är myndighetens beslut att fatta.) Likvärdighet i budgeten är ett viktigt skäl. Strängnäs kommun ligger 15% under rikssnittet på skolbudget vilket försämrar möjligheterna till att driva god undervisning.
- Lärarassistenter anser vi är en bra idé och då främst att mentorskapet bryts loss till att andra tar det t.ex. beteendevetare så lärare kan fokusera på det de är bra på.
- Det ska stå tydligt i läroplanerna att hemmet ska uppmuntra sina barn att gå i skolan, att vårdnadshavare ska se till att barnen mår bra (att de får frukost, tillräckligt med sömn etc).

